

framställning till Ålands landsting med förslag

Nr 2/1951. till landskapslag angående landskapsunderstöd åt

barnhem i landskapet Åland.

ÅLANDS LANDSKAPSNÄMND

KANSLIET

Mariehamn, den 3 november 1951.

N:o 2431.

1. Till Ålands landsting.

Landskapsnämnden har härmed äran meddela, att landskapsnämnden beslutat återtaga sin till Landstinget ingivna framställning Nr 2/1951 angående landskapsunderstöd åt barnhem i landskapet Åland.

På landskapsnämndens vägnar:

Lantråd

Viktor Strandfält

Viktor Strandfält.

Landskapssekreterare

Ch. Stormbom
Ch. Stormbom.

genom att i landskapslagen intaga stadgandet i 6 § därom, att landskapsnämnden ägde giva närmare anvisningar angående tillämpningen av landskapslagen samt angående villkoren för erhållande av landskapsunderstöd, delegerat sin lagstiftningsbefogen-

framställning till Ålands landsting med förslag
№ 2/1951. till landskapslag angående landskapsunderstöd åt
barnhem i landskapet Åland.

Uti framställning № 7/1950 har landskapsnämnden förelagt
Landstinget till antagande förslag till landskapslag angående
landskapsunderstöd åt barnhem i landskapet Åland. Landstinget
antog även vid vintersessionen 1950 den i framställningen in-
gående landskapslagen. Emellertid har Republikens President
sedermera förordnat, att landskapslagen skall förfalla, enär
Landstinget överskridit sin lagstiftningsbefogenhet. För att få
klarhet i på vilka punkter överskridandet skett, anhöll land-
skapsnämnden i skrivelse att få sig tillsänt avskrift av Högsta
domstolens utlåtande i ärendet. Utlåtandet har dock icke kom-
mit landskapsnämnden tillhanda. Enligt uppgift har såväl
Ålandsdelegationen som Högsta domstolen ansett, att Landstinget
genom att i landskapslagen intaga stadgandet i 6 § därom, att
landskapsnämnden ägde giva närmare anvisningar angående till-
lämpningen av landskapslagen samt angående villkoren för erhål-
lande av landskapsunderstöd, delegerat sin lagstiftningsbefogen-

210013
het på landskapsnämnden och därigenom överskridit sin lag-

stiftningsbefogenhet. Varför man nu plötsligt intagit denna
ståndpunkt är svårt att förstå. Det förgripliga stadgandet har
nämligen under drygt tio års tid ingått i åtskilliga landskaps-
lagar, utan att något "överskridande" ansetts hava skett.

Landskapsnämnden har, enär lagstiftning i ämnet behöves, ut-
arbetat nytt förslag till landskapslag. Det påtalade stadgandet
har nu bortlämnats, och riksförordningens verkställighetsföre-
skrifter inarbetats i förslaget till landskapslag. I motive-
ringen till förslaget i sin tidigare framställning yttrade
landskapsnämnden bl.a. följande:

"Genom lagen om statsunderstöd åt barnhem av den 30 december
1949 (852/49) har möjlighet beretts kommunala och privata barn-
hem, vilkas upprätthållande ur det allmänna barnskyddsarbetets
synpunkt anses nödvändigt, och vilket av socialministeriet god-
känts som barnskyddsinrättning, erhålla statsunderstöd. De barn-
hem, vilka erhålla understöd äro upptagningshem, småbarnshem,
vanliga barnhem, där fortlöpande vård meddelas, mödra- och barn-
hem samt specialbarnhem för andesvaga barn och andra, som äro i
behov av särskild vård. I understöd för sina årliga utgifter

017
per barn och dygn gives ett belopp, som för vanliga barnhem
kan utgöra högst en tredjedel och för annat barnhem högst hälft-
ten av de under året före understödets beviljande utgående ge-
nomsnittliga kostnaderna per vård dag vid de barnhem, som erhål-
la understöd. Därutöver kan mödra- och barnhem för barnaföder-
skas vidkommande i understöd per vård dygn erhålla för högst en
månads tid ett belopp, som erlägges för barnen uti i det före-
gående nämnda barnhemmen. Understöd erlägges till barnhem för
vård av småbarn högst intill det barnet fyllt två år och för
vård av äldre barn i annat än vanligt barnhem under högst ett
års tid, såvida icke distriktsinspektören för samhällsvården
konstaterat, att barnet ännu därefter är i behov av barnhems-
vård. Av distriktsinspektören för samhällsvården fattat sådant
beslut får överklagas inom trettio dagar från dagen för beslu-
tets fattande. För barnhems grundläggningsskostnader kan under-
stöd beviljas för vanligt barnhem med högst två femtedelar samt
för annat barnhem med högst hälften av de enligt den av social-
ministeriet fastställd plan beräknade skäliga grundläggningss-
kostnaderna, varförutom åt kommun eller organisation i svag
ekonomisk ställning extra understöd kan beviljas. Närmare be-

stämmelser angående lagens tillämpning samt om villkoren för
erhållande av understöd skall utfärdas genom förordning. Lagen
skall träda i kraft den 1 april 1950.

Rikslagen är, sedd ur det självstyrda landskapet Ålands syn-
vinkel en s.k. blandad lag. Den vård, som lämnas i de inrätt-
ningar lagen nämner, är såväl egentlig socialvård, som be-
träffande såväl lagstiftning som förvaltning hör riket till, som
fattigvård, som är en landskapets angelägenhet. I 1 § av land-
skapslagen den 15 maj 1938 om fattigvården i landskapet Åland
stadgas, att "medellös minderårig, som saknar annans omvårdnad
--- vare kommun pliktig att därtill genom fattigvård
förhjälpa på sätt i denna landskapslag stadgas", och i 30 §
säges: "För så vitt barn, som åtnjuter fattigvårdsnämnds om-
vårdnad, icke kunnat utackorderas i lämpliga enskilda hem, bör
kommun upprätthålla barnhem". 38 § åter av samma lag stadgar:
"Blinda, dövstumma, vanföra, epileptiska, andesvaga och andra med
dessa jämförliga personer, vilka åtnjuta fattigvård, bör beredas
tillfälle att erhålla undervisning och vård uti för dem lämpade
anstalter." I sistnämnda fall avses utan tvivel, då det gäller
barn, specialbarnhem för andesvaga barn och andra, som äro i be-

hov av särskild vård. Det kan således icke råda något tvivel
om, att icke landskapet vore behörigt att lagstifta angående
understöd åt barnhem. --- Närmare motivering
torde icke vara av nöden. Upplysningsvis vill landskapsnämnden
dock meddela, att distriktsinspektören för samhällsvården även
fungerar som landskapets inspektör för fattigvården på grund av
särskilt åtagande."

Hänvisande till förestående får landskapsnämnden vördsammast
förelägga Landstinget till antagande nedanstående

L a n d s k a p s l a g

angående landskapsunderstöd åt barnhem i landskapet Åland.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden.

1 §.

Kommunalt och privat barnhem, vars upprätthållande ur det
allmänna barnskyddsarbetets synpunkt anses nödvändigt och vil-
ket av landskapsnämnden efter inhämtat utlåtande av distriktsin-
spektören för samhällsvården godkänts som barnhem, erhåller
landskapsunderstöd enligt vad i denna landskapslag stadgas.

2 §.

Barnhem, vilka erhålla landskapsunderstöd, äro:

- 1) upptagningshem;
- 2) småbarnshem;
- 3) barnhem, där fortlöpande vård meddelas, eller vanliga barnhem;

4) mödra- och barnhem; samt

5) specialbarnhem för andesvaga barn och andra, som äro i behov av särskild vård.

3 §.

Barnhem erhåller i landskapsunderstöd för sina årliga utgifter per barn och dygn ett i riket fastställt belopp, som för i 2 § 3 mom. avsett vanligt barnhem kan utgöra högst en tredjedel och för annat barnhem högst hälften av de under året före understödets beviljande utgående genomsnittliga kostnaderna per vård- dag vid de barnhem, som i riket erhålla understöd.

Utöver vad i 1 mom. stadgats erhåller mödra- och barnhem för barnaföderskas vidkommande i understöd per vårddygn samma belopp, som jämlikt 1 mom. åt nämnda hem erlägges för barnen, dock högst för en månads tid.

4 §.

Landskapsunderstöd erlägges till barnhem för vård av småbarn högst intill det barnet fyllt två år och för vård av äldre barn i annat än vanligt barnhem under högst ett års tid, såvida icke distriktsinspektören för samhällsvården konstaterat, att barnet ännu därefter är i behov av barnhemsvård.

5 §.

För barnhems grundläggningskostnader kan inom ramen av landskapets inkomst- och utgiftsstat understöd beviljas för vanligt barnhem med högst två femtedelar samt för annat barnhem med högst hälften av de enligt en i riket fastställd plan beräknade skäligen grundläggningskostnaderna, varförutom åt kommun eller organisation i svag ekonomisk ställning extra understöd kan beviljas.

2 kap.

Verkställighetsföreskrifter.

6 §.

Landskapsunderstöd för i 2 § nämnda barnhems årliga utgifter skall sökas skriftligen hos landskapsnämnden medelst ansökan på en för detta ändamål godkänd blankett före utgången av februari

månad varje år, och till ansökningen skall fogas, om under-

stöd sökes för första gången, inrättningens reglemente och vid

behov annan utredning, som utvisar, att de i 10 § nämnda förut-

sättningarna föreligga.

7 §.

Landskapsunderstöd för barnhems grundläggningskostnader skall

sökas skriftligen hos landskapsnämnden, och till ansökningen

skall fogas ritningarna för barnhemmet, såvitt landskapsnämnden

icke redan tidigare fastställt dem, och kostnadsförslaget samt

fullständig förteckning över och kostnadsförslag för de vid

inrättningens grundläggande erforderliga inventarieanskaffningar-

na.

8 §.

Såsom till landskapsunderstöd berättigande grundläggnings-

kostnader betraktas utgifterna för uppförande av nytt barnhem,

inköp av byggnad för barnhem och grundreparations- samt utvidg-

ningsarbeten på denna byggnad eller gammal barnhemsbyggnad, även-

som kostnader för nödvändiga inventarieanskaffningar under

grundläggnings- eller utvidgningsperioden.

9 §.

Om utbetalning av för barnhems grundläggningskostnader be-

viljat landskapsunderstöd förordnar landskapsnämnden, i den mån

byggnadsarbetena och anskaffningarna fortskrida, likväl så, att

den sista posten av understödet erlägges först sedan grund-

läggningsarbetena och anskaffningarna ha slutförts samt dessa

jämte vederbörande räkenskaper granskats och godkänts.

10 §.

En förutsättning för beviljande av landskapsunderstöd för

barnhems årliga utgifter är, förutom vad här ovan i 1 kap. är

stadgat:

1) att landskapsnämnden har godkänt barnhemmets reglemente och

fastställt ritningarna för detsamma;

2) att barnhemmet har tillräcklig vårdpersonal, som besitter

behörig kompetens; samt

3) att de av barnhemmet uppburna vårdavgifterna jämte detsam-

ma tillkommande landskaps- och kommunala understöd icke över-

stiga inrättningens enligt 12 § beräknade vårdavgiftskostnader

under föregående år.

11 §.

På blankett, medelst vilken landskapsunderstöd för barnhems

årliga utgifter sökes, bör angivas:

- 1) maximiantalet samtidigt i barnhemmet vårdade barn samt utredning däröver, från vilket område inrättningens barn i huvudsak mottagas;
- 2) föreståndarens och vårdpersonalens utbildning och avlöning;
- 3) den av barnhemmet uppburna vårdavgiftens storlek; samt
- 4) barnhemmets genomsnittliga vårddagskostnad under föregående år samt de utgiftsposter, på basen av vilka nämnda vårddagskostnad är beräknad.

12 §.

Vid beräkningen av ovan i 11 § 4 punkten nämnd genomsnittlig vårddagskostnad få tagas i beaktande följande utgifter för barnhemmets verksamhet:

- 1) utgifterna till personalens avlöning;
- 2) utgifter för kost, beklädnad, sjukvård och renhållning;
- 3) utgifter för värme och lyse;
- 4) i hyresfastighet verksam inrättnings hyresutgifter;
- 5) i egen fastighet verksam inrättnings skäligen årsreparationers kostnader;
- 6) kostnader för komplettering och reparation av inventarier;

samt

- 7) kansliutgifter och diverse utgifter.

13 §.

Landskapsunderstöd, som beviljats för barnhems årliga utgifter, erlägges halvårsvis.

För utbekommande av för årliga utgifter beviljat understöd skall barnhemmet före den 5 januari och den 5 juli varje år medelst en för detta ändamål godkänd blankett till landskapsnämnden insända en av inrättningens föreståndare undertecknad och av styrelsens ordförande bestyrkt förteckning över i barnhemmet under föregående halvår vårdade barn, varvid bör nämnas varje barns samt i mödra- och barnhem vårdad moders namn och födelse-tid ävensom antalet vårddagar, för vilka understöd sökes.

I vårddagarnas antal får inberäknas intagnings- men icke utskrivningsdagen.

För varje barn över 2 år, som vårdas i annat än vanligt barnhem över ett års tid, bör vid ansökan om understöd bifogas av distriktsinspektören för samhällsvården utfärdat intyg över att ifrågavarande barn fortfarande är i behov av barnhemsvård.

14 §.

Fristående avdelning för spädbarn i samband med vanligt barn-
hem betraktas vid beviljande av landskapsunderstöd såsom sär-
skilt småbarnshem.

15 §.

Barnhem, som erhåller landskapsunderstöd, är skyldigt att
till landskapsnämnden i två exemplar insända erforderliga sta-
tistiska och andra uppgifter rörande barnhemmet. Det ena exem-
plaret skall tillställas socialministeriet.

Mariehamn den 10 januari 1951.

På landskapsnämndens vägnar:

Lantråd

Viktor Strandfält

Viktor Strandfält.

Landskapssekreterare

Ch. Stormbom

Ch. Stormbom.

3.

Landskapslag om ändring av landskapslagen angående understöd

åt folkhögskola i landskapet Åland, utfärdad den 10 mars 1931.